

Kokemäen yhtenäiskoulun yhdenvertaisuus- ja tasa-
arvosuunnitelma

Sisällys

1 JOHDANTO	2
2 TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUS	3
2.1 Tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvä lainsäädäntö	4
3 TASA-ARVOISUUS JA YHDENVERTAISUUS KOKEMÄEN YHTENÄISKOULUSSA	7
3.1 Tavoitteet	7
3.2 Toimenpiteet opetuksessa	8
3.3 Toimenpiteet arvioinnissa	8
3.4 Toimenpiteet syrjinnän ehkäisemiseksi	9
4 Liitteet	10
4.1 Yhteiskoulun toimipisteen suunnitelma	10
4.2 Tulkkilan toimipisteen suunnitelma	11
4.3 Tuomaalan toimipisteen suunnitelma	12

1 JOHDANTO

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta velvoittaa kouluja ja oppilaitoksia laatimaan tasa-arvosuunnitelman. Yhdenvertaisuuslaki edellyttää, että kouluilla ja oppilaitoksilla pitää olla suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

Kokemäen yhtenäiskoululla on ollut lukuvuoden 2023-2024 ajan tasa-arvo ja yhdenvertaisuustiimi, jonka yhtenä tehtävänä on ollut laatia tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma tulevalle lukuvuodelle. Tiimin vetäjänä on ollut luokanopettaja Emma Laurila.

Kokemäen yhtenäiskoulun yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotilannetta lähdettiin tutkimaan toimipistekohtaisesti kouluterveyskyselyn ja oppilaiden hyvinvointikyselyn tulosten pohjalta. Henkilöstön näkökulmasta tilannetta pohdittiin yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotiimin näkemysten ja kokemusten mukaisesti. Kokemäen kaupungin teettämässä henkilöstökyselyssä teemaan liittyviä kysymyksiä kysyttiin, mutta tiimi ei saanut kyselyn tuloksia käyttöönsä.

Nykytilanteessa suurin osa Kokemäen yhtenäiskoulun oppilaista tuntee olonsa turvalliseksi koulussa. Tämä oli selkein yhteinen tulos toimipisteiden välillä. Tuomaalan ja Tulkkilan toimipisteissä oppilaat myös kokevat, että voivat olla koulussa oma itsensä.

Yhteiskoulun toimipisteen oppilaista noin 20 prosenttia ei koe voivansa olla oma itsensä koulussa.

Epätasa-arvoista kohtelua on kokenut yhteiskoulun toimipisteen oppilaista noin 30 prosenttia. Tuomaalan ja Tulkkilan toimipisteissä kokemus on vähäisempää. Syrjintää on havaittu tai koettu jonkin verran; Yhteiskoulun ja Tulkkilan toimipisteissä noin 25 prosenttia oppilaista ja Tuomaalan toimipisteessä alle 20 prosenttia oppilaista. Syrjinnän kokemusten kerrottiin liittyvän eniten toisten ulkopuolelle jättämiseen kaveriporukasta, peleistä tai leikeistä. Yhteiskoulun toimipisteessä syrjintään sisältyi myös nimittelyä ja häirintää.

Tulosten perusteella laadittiin kullekin toimipisteelle oma taulukko, johon kirjattiin kolmesta viiteen kehityskohdetta toimintaohjeineen ensi vuodelle. Lisäksi suunnitelman teossa on käytetty otteita yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolaista. Suunnitelmaa seurataan ja sitä tulee päivittää vähintään joka toinen vuosi.

2 TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUS

Suomen lainsäädännössä käytetään sekä termiä tasa-arvo että yhdenvertaisuus. Ne esiintyvät useasti yhdessä, mutta ne määritellään hieman eri tavoin.

Termillä tasa-arvo viitataan usein nimenomaan naisen ja miehen väliseen tasa-arvoon.

Yhdenvertaisuus sen sijaan käsittää laajemman joukkion erilaisia ihmisryhmiä. Yhdenvertaisuusperiaate on määritelty Suomen perustuslaissa ja sitä säädetään erikseen yhdenvertaisuuslaissa. Tämän määritellyn periaatteen mukaan ketään ei saa asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen, poliittisen toiminnan tai muun henkilöön liittyvän synnyn perusteella.

Yhdenvertaisuuslaki velvoittaa viranomaisia, koulutuksen järjestäjiä ja työnantajia edistämään yhdenvertaisuutta.

Yhdenvertaisuuslaki pitää sisällään myös syrjintäkiellon. Syrjintäkielto pyrkii estämään henkilön asettamisen muita epäedullisempaan asemaan johtuen esimerkiksi johonkin vähemmistöryhmään kuulumisesta.

Myös häirintään täytyy ehdottomasti puuttua. Häirintä liittyy yhdenvertaisuuslaissa mainittuun syrjintään. Häirintä voidaan määritellä tarkoituksenmukaisena pyrkimyksenä loukata henkilön tai ihmisryhmän ihmisarvoa.

2.1 Tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvä lainsäädäntö

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986) ja sen muutos (1329/2014) 5a§

5 § (30.12.2014/1329)

Tasa-arvon toteuttaminen koulutuksessa ja opetuksessa

Viranomaisten ja koulutuksen järjestäjien sekä muiden koulutusta tai opetusta järjestävien yhteisöjen on huolehdittava siitä, että kaikilla on samat mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen sekä että opetus, tutkimus ja oppiaineisto tukevat tämän lain tarkoituksen toteutumista. Tasa-arvoa edistetään koulutuksessa ja opetuksessa lasten ikä ja kehitys huomioon ottaen.

5 a § (30.12.2014/1329)

Toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi oppilaitoksissa

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden tai opiskelijoiden kanssa. Suunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Tasa-arvosuunnitelman tulee sisältää:

- 1) selvitys oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta;
- 2) tarvittavat toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi;
- 3) arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää oppilas- tai opiskelijavalintoihin, opetuksen järjestämiseen, oppimiseroihin ja opintosuoritusten arviointiin sekä seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen.

Yhdenvertaisuuslaki 30.12.2014/1325

6 §

Koulutuksen järjestäjän velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta

Koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Edistämistoimenpiteiden on oltava oppilaitoksen toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet huomioon ottaen tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhtaisia.

Koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

Koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on varattava oppilaille ja heidän huoltajilleen sekä opiskelijoille tai heidän edustajilleen mahdollisuus tulla kuulluiksi edistämistoimenpiteistä.

3 TASA-ARVOISUUS JA YHDENVERTAISUUS KOKEMÄEN YHTENÄISKOULUSSA

3.1 Tavoitteet

Tasa-arvoisessa ja yhdenvertaisessa oppilaitoksessa ei saa esiintyä syrjintää. Tavoitteena on luoda viihtyisä, motivoiva ja oikeudenmukainen ympäristö oppimiselle. Tavoitteen toteutumiseksi oppilaitosjohdon ja henkilökunnan sitoutuminen tasa-arvoisiin ja yhdenvertaisiin toimenpiteisiin on erityisen tärkeää.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää opetuksen tasapuoliseen järjestämiseen, oppimiserojen pienentämiseen, opintosuoritusten arviointiin sekä esimerkiksi seksuaalisen tai sukupuoleen perustuvan häirinnän poistamiseen ja ennaltaehkäisemiseen.

3.2 Toimenpiteet opetuksessa

Kokemäen yhtenäiskoulussa huolehditaan siitä, että opetus ja arviointi tapahtuvat tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti. Lukuvuonna 2024-2025 yhtenäiskoulussa toimii tasa-arvo ja yhdenvertaisuusvastaava, joka seuraa hyväksyttävän suunnitelman toteutumista ja päivittää suunnitelman tulevaa lukuvuodelle.

Yhtenäiskoulun kaikki oppilaat saavat opetussuunnitelman mukaista opetusta, ohjausta ja tukea tarpeen vaatiessa. Opetuksessa käytettävät tarvikkeet ja oppimateriaalit ovat kaikkien käytettävissä. Opetuksen edellyttämät materiaalit ja tarvikkeet ovat oppilaille maksuttomia oppivelvollisuuslain 17§ mukaisesti. Opetus on mahdollisimman sukupuolineutraalia ja oppilailla on mahdollisuus tulla kuulluksi heitä koskevista asioista.

Yhdenvertaisuuden toteutumista seurataan järjestämällä kysely oppilaille hyvinvointikyselyn yhteydessä. Kyselyn tuloksia käsitellään koulun hyvinvointiryhmässä.

3.3 Toimenpiteet arvioinnissa

Arviointi perustuu sivistys- ja hyvinvointilautakunnan hyväksymään kaupungin opetussuunnitelman arviointiosuuteen. Arvioinnissa noudatetaan opetussuunnitelman perusteita, tasa-arvolakia ja yhdenvertaisuuslakia.

3.4 Toimenpiteet syrjinnän ehkäisemiseksi

Yhdenvertaisuuslain 8. §:ssa kielletään syrjintä elämänkatsomuksen, vakaumuksen tai mielipiteen takia. Kokemäen perusopetuksessa kunnioitetaan ihmisten erilaisia elämäntapoja ja arvoja, ja heitä kohdellaan taustastaan, kansalaisuudestaan tai äidinkielestään riippumatta tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti. Oppilaiden ei esimerkiksi tarvitse osallistua uskonnon harjoittamiseen omantuntonsa vastaisesti.

Oppilaita tai henkilöstöön kuuluvia ei myöskään syrjitä terveydentilaan tai vammaan, seksuaaliseen suuntautumiseen tai sukupuoli-identiteettiin liittyen. Seksuaalista häirintää tai epäasiallista kielenkäyttöä ei hyväksytä ja näihin puututaan välittömästi, tarvittaessa yhteistyössä poliisin kanssa.

4 Liitteet

4.1 Yhteiskoulun toimipisteen suunnitelma

Kokemäen yhtenäiskoulu

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Toimipiste: Yhteiskoulu

Nykytilanne	Tavoite	Toimenpide	Alkutaulu	Vastuhenkilö(t)	Seuranta
Noin 25% oppilasta on kokenut tai havainnut syrjintää	Koulumme oppilaat eivät koe syrjintää.	Koulumme teemapäivissä, monialaisissa, päivänavauksissa ja opetussuunnitelmien sisällä huomioidaan konkreettisesti syrjintä ja epätasa-arvojen kohtelu. Huomioidaan teemoihin liittyvät kalenterin vuosipäivät ja liputuspäivät (esim. Lasten oikeuksien päivä), kato liite 1	Oretaan huomioon laadittaessa koulun lukuvuosisuunnitelmaa. Teemat kulkevat läpi lukuvuoden sopivissa tilanteissa.	Eri aineiden opettajat omien oppiaineidensa osalta sekä luokanvalvojat monialaisissa, terveydenhoitaja, kuraattori, nuorisoyhteistyjä	
Noin 30% oppilasta on kokenut epätasa-arvoista kohtelua	Koulussamme kohdellaan kaikkia tasa-arvoisesti.	Tuetaan oppilaiden itsetuntemusta ja identiteettiä kehittymistä opetussuunnitelmien sisällä, sekä esimerkiksi puheutustumispäivillä ja vuosittain vieraillevilla luennotsijilla	Syyslukukausi 2024 panostus aiheisiin edellä mainitun toimenpiteen	Eri aineiden opettajat omien oppiaineidensa osalta sekä luokanvalvojat monialaisissa, terveydenhoitaja, kuraattori, nuorisoyhteistyjä	Vuosittain tehtävä oppilaiden hyvinvointikysely ja henkilöstön hyvinvointikysely
Noin 20% ei koe voivansa olla oma itsensä koulussa	Jokainen saa olla oma itsensä koulussa.	Tuetaan oppilaiden itsetuntemusta ja identiteettiä kehittymistä opetussuunnitelmien sisällä, sekä esimerkiksi puheutustumispäivillä ja vuosittain vieraillevilla luennotsijilla	Syyslukukausi 2024 panostus aiheisiin edellä mainitun toimenpiteen	Eri aineiden opettajat omien oppiaineidensa osalta sekä luokanvalvojat monialaisissa, terveydenhoitaja, kuraattori, nuorisoyhteistyjä	Vuosittain tehtävä oppilaiden hyvinvointikysely ja henkilöstön hyvinvointikysely
Keskustelukulttuuri on oppilaiden kesken rasittunut ja syrjivä	Tasa-arvoa ja yhdenvertaista kulttuuria arvostava yhteisö	Asiasta käydään avointa ja suoraa keskustelua oppilaiden kanssa	Koko lukuvuoden mittainen prosessi	Eri aineiden opettajat omien oppiaineidensa osalta sekä luokanvalvojat monialaisissa, terveydenhoitaja, kuraattori, nuorisoyhteistyjä	
Henkilökunnalla ei ole riittävästi tietoa tasa-arvon ja yhdenvertaisen kulttuurin opettamisesta oppilaille	Tietoisuus lisääntyy henkilökunnan kesken	Mahdollinen henkilökunnan koulutus tai perhdytys (Osaava Satakunta)	Koulutus lukuvuoteen sopivassa kohdassa	Rehtori	

4.2 Tulkkilan toimipisteen suunnitelma

Kokemäen yhtenäiskoulu

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Toimipiste: Tulkkila

Nykytilanne	Tavoite	Toimenpide	Aikataulu	Vastuhenkilö(t)	Seuranta
Osa oppilaisista kokee, että heitä ei oteta leikkeihin mukaan.	Saada kaikki tuntemaan itsensä tervetulleeksi leikkeihin.	Teeväväiltunnit: kiinnitetään huomiota siihen, että välttämällä otetaan kaikki mukaan toimintaan.	Syysy -24.		Suullinen palaute teemaväiltuntien jälkeen omille opettajille, jotka kertovat palautteen tasur-timille.
Jotkut oppilaat kokevat, että heitä pilkataan koulussa.	Puhutaan kauniimmiin toisille koulupäivien aikana.	Esimerkiksi: Puhun kauniisti toisille -teemapäivä	Syysy -24		Teemapäivän jälkeen suullinen palaute omalle opettajalle, joka välittää viestiä tasur-timille.
Henkilökunnalla ei ole riittävästi tietoa tasa-arvon ja yhdenvertaisen kulttuurin opettamisesta oppilaille	Tietoisuus lisääntyy henkilökunnan kesken	Mahdollinen henkilökunnan koulutus tai perehdytys (Osaava Satakunta)	Koulutus lukuvuoteen sopivassa kohdassa	Rehtori	

4.3 Tuomaalan toimipisteen suunnitelma

Kokemäen yhtenäiskoulu

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Toimipiste: Tuomaala

Nykytilanne	Tavoite	Toimenpide	Aikataulu	Vastuhenkilö(t)	Seuranta
Kyseilyiden mukaan osa oppilaita kokee syrjintää, kuten esim. ryhmän ulkopuolelle jättämistä.	Syrjitymiskokemusten vähenneminen.	Toimipisteen aikuiset tietoisiksi syrjitymiskokemuksista. Aiheita huomioidaan pitkin lukuvuotta esim. aamunavauksissa ja mahdollisesti monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa.	Lukuvuosi 2024-2025	kaikki toimipisteen aikuiset.	Palautetta saadaan arjessa, koulun aikuisten seurannassa ja kyseilyistä.
Vertti-ryhmän tasa-arvoisen osallistaminen arkeen on välillä haastavaa.	Vertti-ryhmän tasa-arvoisempi osallistaminen kaikkiin koulun toimintoihin.	Pyritään huomioimaan Verttit paremmin suunniteltaessa koulun eri toimintoja. Jos Vertit (osa heistä) eivät pysty osallistumaan samaan toimintaan muiden oppilaiden kanssa, niin yritetään järjestää korvaavaa toimintaa.	Lukuvuosi 2024-2025	kaikki toimipisteen aikuiset, painotuen ryhmän opettajaan ja kattoihin.	Henkilökunnan palaute pitkin lukuvuotta.
Henkilökunnalla ei ole riittävästi tietoa tasa-arvon ja yhdenvertaisen kulttuurin opettamisesta oppilaille.	Tietoisuus lisääntyy henkilökunnan kesken	Mahdollinen henkilökunnan koulutus tai perehdytys (Osavaa Satakunta)	Koulutus lukuvuoteen sopivassa kohdassa	Rehtori	